

Nr 507.

Av herr **Persson** i Undersvik, *angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.*

Skador, som uppstå genom skogsbrand, bli ofta i hög grad betungande för skogsägarna. De på äldre skogsbestånd efter en brand kvarstående gagnvirkesdugliga stammarnas realisationsvärde är oftast problematiskt. Yngre, utvecklingsbara bestånd läggas i de flesta fall fullständigt öde. Jämte markränta och det kapital, som nedlagts i form av kostnader för beståndens uppdragande och vård, ödeläggas här tillväxtvärden. Vidare kunna, särskilt å torra och hårda marker, markskador uppstå, vilka kunna bestå långa tider framåt. I våra skogsbygder, där gårdarnas ekonomi i avgörande omfattning äro baserade på skogsvärdena, kan en omfattande skogsbrand därför få de mest katastrofala ekonomiska och sociala verkningar.

Genom den allmänna skogsvården och de anslag som staten ger till dikningar och annan skogskultur äro betydande kapitaltillgångar investerade i de i enskild ägo varande växande kulturskogarna i syfte att trygga en av de viktigaste grundvalarna för vår framtida folkförsörjning. Härtav framgår, att åtgärder för skydd mot farorna och verkningarna utav skogsbrand, inte bara är en trängande angelägenhet för den enskilde skogsägaren utan ett *samhällsintresse* av den betydelse, som påkallar statsmakternas medverkan.

När det gäller *förebyggande* åtgärder mot fara av skogsbrand ha vi »Lag den 14 oktober 1914 om förekommande och släckning av skogseld m. m.», vilken underkastats revision av en för detta ändamål särskilt tillsatt kommitté, som även kommit med förslag till en bättre ordnad skogsbrandsbevakning. Vi torde således ha att motse en effektivare lagstiftning på området och vidgade åtgärder i förebyggande syfte. När det vidare gäller åtgärder mot *skadeverkningarna vid skogsbrand* visar gällande skogsvårdslagstiftning och de uppgifter, som härigenom åläggas skogsvårdsstyrelserna, att statsmakterna även här ansett det allmännas ingripande påkallat. I 10 § i skogsvårdslagen föreskrives, att kulturåtgärder efter brand icke kunna åläggas vederbörande skogsägare till större kostnad än som motsvaras av inkomsten av den förstörda skogen, vilken ofta, som ovan påpekats, blir mycket liten. Gäller det ungskogar kunna åtgärder sålunda helt utebli. I sådana fall är det skogsvårdsstyrelsernas moraliska skyldighet att träda hjälpsamt emellan, om tillgångarna det medgiva. Enligt mom. 2 i samma paragraf har även markägare, som är skyldig verkställa åtgärder efter brand och dessa bliva mycket betungande, att begära bidrag av styrelsen. Härigenom drabbas staten med direkta kostnader av skogsbrand.

Skogsvårdsstyrelserna ha vidare skyldighet att genom sina tjänstemän inspektera brandfälten för att kunna avgöra i vad mån rensnings- och andra åtgärder böra vidtagas efter branden. Detta innebär alltså, att alla brandfält måste besökas och inspekteras genom styrelsernas försorg. Styrelserna äro också skyldiga att föra statistik över inträffade skogsbränder, varigenom brandskadorna skola uppskattas ävensom den brandskadade skogsarealen uppmätas.

Härav framgår i vilken utsträckning staten genom lagstiftning velat ingripa på detta område, när det gäller rent förebyggande åtgärder, och i vilken grad den genom sina organ redan är engagerad, när det i skogsvårdens intresse gäller att reparera skadorna av skogsbrand. Hur effektiva de förebyggande åtgärderna än göras, kunna de dock aldrig helt borteliminera riskerna av skogsbrand och de därmed följande ekonomiska konsekvenserna för såväl de enskilda skogsägarna som staten. Här kunna emellertid skogsägarna skydda sig mot ruinerande förluster genom att *försäkra* sin skog mot brandskada. Att så sker måste också vara ett samhällsintresse av vikt med hänsyn till i första hand enbart de direkta kostnader, som staten enligt gällande skogsvårdslagstiftning förorsakas av skogsbrand, för att nu ej tala om de ekonomiska och sociala verkningarna, vilka ju ytterst drabba samhället i dess helhet. Utifrån dessa synpunkter och med hänsyn även till att staten genom sin allmänna skogsvårdande verksamhet har så väldiga kapital placerade i de enskilda skogarna måste det vara ett samhällsintresse av största betydelse, *att varje skogsägare har sina skogar och skogsmarker försäkrade.*

På grund härutav och med hänsyn även till, som jag här sökt att påvisa, den utsträckning staten genom sina skogsvårdsorgan redan är engagerad på detta område, kan det därför ifrågasättas om det ur det allmännas synpunkt kan anses lämpligt, att skogsförsäkringsverksamheten, som nu är fallet, helt handhaves av privata bolag och om ej denna genom statens medverkan kunde organiseras på ett för såväl de enskilda skogsägarna som från samhällets synpunkt mera rationellt och ändamålsenligt sätt. Det kan ifrågasättas, om ej omkostnaderna för de enskilda skogsägarna blir onödigt betungande genom försäkring hos skogsförsäkringsbolagen. Premierna ha visserligen sänkts från 1,19 ‰ år 1924 till 0,75 ‰ år 1935, men premiens storlek säger ju ingenting i och för sig själv om dess skälighet med hänsyn till skadefrekvens och administrationskostnader. När, som nu är fallet, skogsförsäkringsbolagens administrationskostnader uppgå till minst 50 % av premieavgifterna — en omkostnad, som man enligt uppgift från auktoritativt håll, i framtiden möjligen skall kunna sänka till 40 % —, då måste man fråga sig om en sådan belastning av skogsägarna är alldeles nödvändig och om det ej finns möjlighet att organisera en sådan verksamhet på andra grunder och på ett mera rationellt sätt?

Genom effektivare förebyggande åtgärder från det allmännas sida när det

gäller skogsbrand, har man säkerligen fullgoda skäl att för framtiden räkna med en alltmer sjunkande skadefrekvens. Det är emellertid ej alls säkert att detta kommer att, som naturligt vore, föranleda minskade premier för försäkringstagarna hos de enskilda bolagen. Den enskilde skogsägaren har således att både som skattedragare i stat och kommun och dels som försäkringstagare hos skogsbrandförsäkringsbolagen att bära bördor för skydd mot brandskada, en beskattning sålunda efter tvenne linjer, vilka ej samverka under närvarande förhållanden.

Just som denna motion skrives meddelas genom pressen, att skogsägarna i Gävleborgs län, på initiativ av länets skogsvårdsstyrelse vid ett sammanträde under ordförandeskap av landshövding Lübeck, dryftat frågan om organiserandet inom länet av en skogsägarnas egen brandförsäkringsverksamhet till skydd mot brandskada å skog och skogsmark och för ändamålet tillsatt en organisationskommitté. Detta är otvivelaktigt ett steg i rätt riktning. Den fråga, som här emellertid anmäler sig, är denna, om ej det bör ligga i statens intresse att genom skogsvårdsstyrelserna över hela landet taga initiativ till en verksamhet i denna riktning och överväga i vilken utsträckning och på vad sätt staten kan medverka och ställa sina organ för skogsvården till förfogande för en dylik organisation, om ett samarbete i båda parternas gemensamma intresse här kunde äga rum.

Genom statens medverkan i en sådan organisation kunde en naturlig samverkan äga rum mellan åtgärderna från det allmännas — statens och kommunernas — sida i förebyggande syfte och försäkringsverksamheten. Jag tänker särskilt på det förslag, som framförts av de särskilda kommitterade för revision av lagen om släckande av skogsbrand m. m. om en effektivare skogsbrandbevakning. Dessa kommitterade ha tänkt sig frågan löst på det sättet, att kommunerna uppföra och underhålla brandtorn och dylikt samt bestrida kostnaderna för bemanning av dessa stationer. Lämpligheten av en dylik anordning kan dock starkt ifrågasättas, särskilt med hänsyn till det förhållandet, att bevakningsdistrikt och kommungränser inte alltid sammanfalla och alla de komplikationer som till följd härav kunna tänkas bli följden. En organisation för bevakningstjänstens ordnande, som omspannar större områden än kommunerna, torde nog komma att visa sig nödvändig. En försäkringsorganisation uppbyggd under statens medverkan förefaller skulle kunna bli det naturliga organet för denna bevakningstjänst, liksom den skulle ha hand om och organisera de förebyggande åtgärderna mot skogsbrand även i övrigt.

En annan fråga, som bör övervägas, är i vad mån skogsvårdsstyrelserna genom sina befattningshavare kunna samarbeta med försäkringsorganisationen och engagera sig i dess tjänst. En viss samverkan mellan skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän och skogsförsäkringsbolagen äger redan nu rum i vissa län, dock endast i fråga om premieanskaffning. Detta har dock på sina håll fört till tråkiga komplikationer till följd av konkurrensen mellan de olika

bolagen. Lämpligheten av att skogsstatens tjänstemän äro engagerade hos enskilda skogsförsäkringsbolag kan också ifrågasättas. I en organisation bildad under statlig medverkan bleve emellertid förhållandet ett helt annat. Som här förut framhållits har skogsvårdsstyrelserna enligt gällande lag skyldighet att övervaka och ingripa mot följderna av skogsbrand, varigenom dess tjänstemän redan i stor utsträckning äro engagerade på detta område. Genom hela sin övriga verksamhet stå de också i ständig och omedelbar kontakt med skogsägarna, varför det förefaller naturligt, att en samverkan med en försäkringsorganisation här i betydande utsträckning skulle kunna äga rum.

Alla dessa frågor böra närmare övervägas och utredas innan bestämda förslag kunna göras. Genom de allmänna synpunkter jag här anfört, tror jag mig dock ha kunnat påvisa, att det här gäller en samhällsangelägenhet av den betydelse och en fråga av den arten att åtminstone en allmän utredning måste anses synnerligen starkt motiverad från olika utgångspunkter.

Med stöd av vad som sålunda anförts får jag därför föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning om i vad mån staten bör medverka för bildandet av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark i samverkan mellan de enskilda skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården, samt i vad mån en sådan organisation skulle kunna tänkas övertaga en del uppgifter jämväl i förebyggande syfte vad det gäller skogsbrand, en ordnad bevakningstjänst o. s. v., som åligger eller kommer att åläggas det allmänna, och att Kungl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som med anledning härav kunna föränledas.

Stockholm den 22 januari 1936.

P. L. Persson
i Undersvik.

I motionens syfte instämma:

J. N. Svedberg.

And. Hilding.